Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 26ης Σεπτεμβρίου 2013*

«Δίκαιο των εταιριών — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Ενδέκατη οδηγία 89/666/ΕΟΚ — Δημοσιότητα των λογιστικών εγγράφων — Υποκατάστημα κεφαλαιουχικής εταιρίας εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος — Χρηματική ποινή σε περίπτωση μη δημοσιεύσεως εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας — Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας — Αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας — Κατάλληλος, αποτελεσματικός, αναλογικός και αποτρεπτικός χαρακτήρας της κυρώσεως»

Στην υπόθεση C-418/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Innsbruck (Αυστρία) με απόφαση της 29ης Ιουλίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Αυγούστου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Texdata Software GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, U. Lõhmus (εισηγητή), M. Safjan και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Νοεμβρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Texdata Software GmbH, εκπροσωπούμενη από τους N. Arnold και T. Raubal, Rechtsanwälte,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer και τον F. Koppensteiner,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον S. Ossowski,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun και K.-P. Wojcik,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 3, ΣΕΕ, των άρθρων 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ, των άρθρων 47 και 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), του άρθρου 6, παράγραφος 2, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), του άρθρου 6 της πρώτης οδηγίας 68/151/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1968, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιριών, κατά την έννοια του άρθρου 58, δεύτερ[ο εδάφιο], της [Σ]υνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 80, στο εξής: πρώτη οδηγία), του άρθρου 60α της τέταρτης οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, βασιζομένη στο άρθρο 54, παράγραφος 3, [στοιχείο] ζ', της [Σ]υνθήκης, περί των ετησίων λογαριασμών εταιριών ορισμένων μορφών (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009 (ΕΕ L 164, σ. 42, στο εξής: τέταρτη οδηγία), καθώς και του άρθρου 38, παράγραφος 6, της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, βασιζόμενη στο άρθρο 54, παράγραφος 3, [στοιχείο] ζ', της [Σ]υνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193, σ. 1, στο εξής: έβδομη οδηγία).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο προσφυγής που άσκησε η Texdata Software GmbH (στο εξής: Texdata) με σκοπό να προσβάλει τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν από το Landesgericht Innsbruck (πρωτοδικείο του Innsbruck) λόγω μη τηρήσεως της υποχρεώσεώς της να υποβάλει τους ετήσιους λογαριασμούς στο δικαστήριο αυτό, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την τήρηση του μητρώου εταιριών.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

3 Το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Η απόφαση πρέπει να εκδοθεί δημόσια, η είσοδος όμως στην αίθουσα των συνεδριάσεων μπορεί να απαγορευθεί στον Τύπο και στο κοινό κατά τη διάρκεια όλης ή για μέρος της δίκης, προς το συμφέρον της ηθικής, της δημόσιας τάξης ή της εθνικής ασφάλειας σε μια δημοκρατική κοινωνία, όταν τούτο απαιτείται προς το συμφέρον ανηλίκων ή για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των διαδίκων, ή, στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, κατά την κρίση του δικαστηρίου, όταν λόγω ειδικών περιστάσεων η δημοσιότητα θα μπορούσε να παραβλάψει τα συμφέροντα της δικαιοσύνης.

2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθώον μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Η πρώτη οδηγία και η οδηγία 2009/101/ΕΚ

4 Η πρώτη οδηγία καταργήθηκε με την οδηγία 2009/101/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιριών, κατά την έννοια του άρθρου 48, δεύτερο εδάφιο, της [Σ]υνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες (ΕΕ L 258, σ. 11), με ισχύ από 21 Οκτωβρίου 2009.

5 Το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2009/101 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε η προβλεπόμενη στο άρθρο 1 της οδηγίας αυτής υποχρέωση δημοσιότητας των εταιριών να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα λογιστικά έγγραφα κάθε χρήσεως των οποίων η δημοσίευση είναι υποχρεωτική βάσει, ιδίως, της τέταρτης και της έβδομης οδηγίας.

6 Το άρθρο 7, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, το οποίο είναι πανομοιότυπο με το άρθρο 6, στοιχείο α', της πρώτης οδηγίας, ορίζει ότι τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες κυρώσεις τουλάχιστον για τις περιπτώσεις μη δημοσιότητας των λογιστικών εγγράφων που ορίζει το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2009/101.

Η τέταρτη οδηγία

7 Δυνάμει του άρθρου 47 της τέταρτης οδηγίας, οι νομίμως εγκεκριμένοι ετήσιοι λογαριασμοί, η έκθεση διαχειρίσεως και το πιστοποιητικό ελέγχου των λογιστικών καταστάσεων δημοσιεύονται όπως προβλέπει η νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 3 της πρώτης οδηγίας.

8 Το άρθρο 60α της τέταρτης οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τις επιβλητέες κυρώσεις, σε περίπτωση παραβίασης των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα επιβολής τους. Οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Η ενδέκατη οδηγία 89/666/ΕΟΚ

9 Η ενδέκατη οδηγία 89/666/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τη δημοσιότητα των υποκαταστημάτων που έχουν ιδρυθεί σε ένα κράτος μέλος από ορισμένες μορφές εταιριών που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους (ΕΕ L 395, σ. 36, στο εξής: ενδέκατη οδηγία), αφορά τα υποκαταστήματα των κεφαλαιουχικών εταιριών. Κατά την πρώτη, την τέταρτη και την ένατη αιτιολογική σκέψη της:

«[...] προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση της ελεύθερης εγκατάστασης των εταιριών που αναφέρονται στο άρθρο 58 της [Σ]υνθήκης, το άρθρο 54, παράγραφος 3, στοιχείο ζ', της [Σ]υνθήκης και το γενικό πρόγραμμα για την κατάργηση των περιορισμών στην ελεύθερη εγκατάσταση προβλέπουν το[ν] συντονισμό των εγγυήσεων όσον αφορά τις εταιρίες που απαιτούνται στα κράτη μέλη για την προστασία των συμφερόντων τόσο των εταίρων όσο και των τρίτων

[...]

[...] όσον αφορά τα υποκαταστήματα, η έλλειψη συντονισμού, ιδίως στον τομέα της δημοσιότητας, οδηγεί σε ανισότητα ως προς την προστασία των εταίρων και των τρίτων, μεταξύ εταιριών που λειτουργούν σε άλλα κράτη μέλη και δημιουργούν υποκαταστήματα και εκείνων που ιδρύουν θυγατρικές εταιρίες

[...]

[...] οι εθνικές διατάξεις που επιβάλλουν τη δημοσιότητα των λογιστικών εγγράφων που αναφέρονται στο υποκατάστημα δεν έχουν πλέον λόγο υπάρξεως μετά το συντονισμό των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της κατάρτισης, του ελέγχου και της δημοσιότητας των λογιστικών εγγράφων της εταιρίας [...] κατά συνέπεια, αρκεί να καταχωρίζονται στο μητρώο του υποκαταστήματος τα λογιστικά έγγραφα όπως ελέγχονται και δημοσιεύονται από την εταιρία».

10 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της ενδέκατης οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Οι πράξεις και τα στοιχεία που αφορούν τα υποκαταστήματα τα οποία έχουν ιδρύσει σε κράτος μέλος εταιρίες που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους μέλους και στις οποίες εφαρμόζεται η [πρώτη οδηγία], δημοσιεύονται κατά το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το υποκατάστημα και σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας.

2. Όταν η δημοσιότητα που γίνεται για το υποκατάστημα διαφέρει από τη δημοσιότητα που γίνεται για την εταιρία, η πρώτη υπερισχύει για τις εργασίες που γίνονται με το υποκατάστημα.»

11 Δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της ενδέκατης οδηγίας, η υποχρέωση δημοσιότητας του άρθρου 1 της οδηγίας αυτής αφορά μόνον τα λογιστικά έγγραφα της εταιρίας τα οποία καταρτίστηκαν, ελέγχθηκαν και δημοσιεύθηκαν σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται η εταιρία, και σύμφωνα, ιδίως, με την τέταρτη και την έβδομη οδηγία.

12 Το άρθρο 12 της οδηγίας αυτής ορίζει ότι τα «κράτη μέλη προβλέπουν τις κατάλληλες κυρώσεις για τις περιπτώσεις παράλειψης της δημοσιότητας που προβλέπεται στα άρθρα 1, 2, 3 [...]».

Το αυστριακό δίκαιο

13 Κατά το άρθρο 277, παράγραφος 1, του εμπορικού κώδικα (Unternehmensgesetzbuch, dRBl 219/1897), όπως ίσχυε στην υπόθεση της κύριας δίκης (στο εξής: UGB), οι νόμιμοι εκπρόσωποι των κεφαλαιουχικών εταιριών υποχρεούνται να υποβάλλουν, στο αρμόδιο για την τήρηση του μητρώου εταιριών δικαστήριο του τόπου στον οποίο εδρεύει η εταιρία, τους ετήσιους λογαριασμούς, τη διαχειριστική έκθεση και, ενδεχομένως, την έκθεση σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση, μετά την επ' αυτών συζήτηση στη γενική συνέλευση και το αργότερο εντός εννέα μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, με σημείωση περί εγκρίσεως ή απορρίψεώς τους ή περί συναφών επιφυλάξεων.

14 Το άρθρο 280bis του UGB, το οποίο επιγράφεται «Δημοσιότητα των υποκαταστημάτων αλλοδαπών κεφαλαιουχικών εταιριών», ορίζει ότι οι εκπρόσωποι των υποκαταστημάτων αλλοδαπών κεφαλαιουχικών εταιριών οφείλουν να δημοσιεύουν, στη γερμανική γλώσσα, τα λογιστικά έγγραφα που έχουν καταρτισθεί, ελεγχθεί και δημοσιευθεί σύμφωνα με το ισχύον στην κύρια έδρα της εταιρίας δίκαιο, σύμφωνα με τα άρθρα 277, 281 και 282 του UGB.

15 Το άρθρο 283 του UGB, το οποίο επιγράφεται «Πρόστιμα», όπως τροποποιήθηκε με τον συνοδευτικό του προϋπολογισμού του 2011 νόμο (Budgetbegleitgesetz, *BGBl.* I, 111/2010, στο εξής: BBG), έχει ως εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των γενικών διατάξεων της εμπορικής νομοθεσίας, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να τηρούν, εντός των οριζόμενων προθεσμιών, τα άρθρα […] 277 έως 280, τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου υποχρεούνται να τηρούν το άρθρο 270 και, στην περίπτωση θυγατρικής αλλοδαπής κεφαλαιουχικής εταιρίας στην ημεδαπή, τα πρόσωπα που είναι αρμόδια για την εκπροσώπησή της υποχρεούνται να τηρούν το άρθρο 280bis, επί ποινή επιβολής προστίμου από το δικαστήριο ύψους από 700 έως 3 600 ευρώ. Το πρόστιμο επιβάλλεται μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την τήρηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας. Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται εκ νέου ανά δίμηνο έως ότου τα υπόχρεα όργανα συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις τους.

2. Σε περίπτωση μη τηρήσεως, εντός της οριζόμενης προθεσμίας, των υποχρεώσεων δημοσιότητας που προβλέπει η παράγραφος 1 και εάν τα απαιτούμενα έγγραφα δεν περιέλθουν στο δικαστήριο πριν από την ημερομηνία εκδόσεως της διατάξεως περί επιβολής του προστίμου, επιβάλλεται, με σχετική διάταξη, πρόστιμο ύψους 700 ευρώ, άνευ προηγούμενης τηρήσεως οιασδήποτε διαδικασίας. Το μέτρο αυτό δεν εφαρμόζεται, εάν το όργανο που ορίζει η παράγραφος 1 περιήλθε προδήλως σε αδυναμία εμπρόθεσμης εκπληρώσεως των υποχρεώσεων δημοσιότητας εξαιτίας απρόβλεπτου και αναπότρεπτου γεγονότος. Στην περίπτωση αυτή και εφόσον δεν έχουν τηρηθεί ακόμη οι υποχρεώσεις δημοσιότητας, αναστέλλεται η εκτέλεση της οικείας διατάξεως για τέσσερις εβδομάδες από την παρέλευση του ανωτέρω γεγονότος. Οι διατάξεις περί επιβολής προστίμου επιδίδονται ή κοινοποιούνται όπως οι προσφυγές. Το οικείο όργανο της εταιρίας έχει στη διάθεσή του προθεσμία δεκατεσσάρων ημερών για να ασκήσει προσφυγή κατά της διατάξεως, η οποία καθίσταται απρόσβλητη σε περίπτωση μη ασκήσεως προσφυγής. Η προσφυγή πρέπει να εκθέτει τους λόγους μη τηρήσεως των υποχρεώσεων της παραγράφου 1. Σε περίπτωση παρελεύσεως της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής μπορεί να ζητηθεί η επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση [...]. Εάν η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη ή αβάσιμη, απορρίπτεται με απόφαση.

3. Η εμπρόθεσμη άσκηση αιτιολογημένης προσφυγής καθιστά ανεφάρμοστη τη διάταξη περί επιβολής προστίμου. Στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας εκδίδεται απόφαση σχετικά με την επιβολή προστίμου. Εάν δεν απαιτείται να περατωθεί η διαδικασία, μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο ύψους από 700 έως 3 600 ευρώ χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση. Το οικείο όργανο της εταιρίας έχει τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά της αποφάσεως επιβολής προστίμου που εκδίδεται στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας [...].

4. Εάν οι υποχρεώσεις δημοσιότητας παραμένουν ανεκπλήρωτες δύο μήνες μετά την παρέλευση της οριζόμενης προθεσμίας, επιβάλλεται νέο πρόστιμο ύψους 700 ευρώ. Το ίδιο πρόστιμο επιβάλλεται εκ νέου ανά δίμηνο, εάν εξακολουθεί να εκκρεμεί η τήρηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας, σε περίπτωση δε ασκήσεως προσφυγής κατά της εν λόγω επιβολής προστίμου, η απόφαση περί επιβολής προστίμου πρέπει να δημοσιεύεται.

[...]

6. Τα πρόστιμα πρέπει, επίσης, να εκκαθαρίζονται σε περίπτωση εκπληρώσεως, εκ μέρους των προσώπων στα οποία έχουν επιβληθεί, της υποχρεώσεώς τους ή σε περίπτωση που η εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής καθίσταται αδύνατη.

7. Οι υποχρεώσεις που βαρύνουν τους νομίμους εκπροσώπους βάσει των άρθρων […] 277 έως 280bis βαρύνουν και την εταιρία. Εάν η εταιρία δεν εκπληρώνει τις εν λόγω υποχρεώσεις μέσω των οργάνων της, καθίσταται, με τη σχετική καταψηφιστική απόφαση, αλληλεγγύως υπόχρεη στην καταβολή του προστίμου κατ' αναλογική εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 6.»

16 Από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι, κατά τις μεταβατικές διατάξεις του αναθεωρηθέντος άρθρου 283 του UGB, το άρθρο αυτό, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011 και μπορούσε να εφαρμοστεί μόνο σε μεταγενέστερες της εν λόγω ημερομηνίας παραβάσεις. Εντούτοις, από τις επεξηγήσεις του κυβερνητικού νομοσχεδίου για τον BBG προκύπτει ότι, σε περίπτωση μη τηρήσεως οποιασδήποτε υποχρεώσεως δημοσιότητας από 1ης Ιανουαρίου 2011 έως και 28 Φεβρουαρίου 2011, η διαδικασία για την επιβολή προστίμου μπορούσε να κινηθεί το νωρίτερο την 1η Μαρτίου 2011 και μόνο με την έκδοση διατάξεως.

Η υπόθεση της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

17 Η Texdata, εταιρία περιορισμένης ευθύνης εγκατεστημένη στη Γερμανία, ασχολείται με την εμπορία και τον σχεδιασμό λογισμικού. Ασκεί τις δραστηριότητές της στην Αυστρία μέσω υποκαταστήματος, το οποίο είναι καταχωρισμένο στο αυστριακό μητρώο εταιριών από τις 4 Μαρτίου 2008 ως υποκατάστημα εταιρίας εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος.

18 Με δύο διατάξεις της 5ης Μαΐου 2011, το Landesgericht Innsbruck επέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 283, παράγραφος 2, του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, δύο πρόστιμα ύψους 700 ευρώ έκαστο κατά της εν λόγω εταιρίας, λόγω μη υποβολής εντός της οριζόμενης προθεσμίας, δηλαδή, κατά τις μεταβατικές διατάξεις, είτε πριν από την 28η Φεβρουαρίου 2011 είτε πριν από την έκδοση των διατάξεων του δικαστηρίου, των ετήσιων λογαριασμών για τις δύο χρήσεις που είχαν λήξει την 31η Δεκεμβρίου 2008 και την 31η Δεκεμβρίου 2009 αντιστοίχως.

19 Στις 23 Μαΐου 2011, η Texdata άσκησε εμπροθέσμως ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου, δύο προσφυγές κατά των εν λόγω διατάξεων. Προς στήριξη των προσφυγών της, υποστήριζε, αφενός, ότι η επιβολή, χωρίς καμία προηγούμενη όχληση, κυρώσεως λόγω παραβάσεως της υποχρεώσεως δημοσιότητας που προβλέπει το άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, ήταν παράνομη και, αφετέρου, ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί είχαν υποβληθεί εμπροθέσμως στο κατά τόπο αρμόδιο βάσει της καταστατικής έδρας της εταιρίας Amtsgericht Karlsruhe (Γερμανία) και ήταν προ πολλού προσβάσιμοι διά της ηλεκτρονικής μεταδόσεως δεδομένων από το εν λόγω δικαστήριο.

20 Την ίδια ημέρα, η Texdata υπέβαλε τους επίμαχους ετήσιους λογαριασμούς στο Landesgericht Innsbruck, το οποίο τους καταχώρισε στο μητρώο εταιριών στις 25 και 26 Μαΐου 2011.

21 Με δύο αποφάσεις της 25ης Μαΐου 2011, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ανεφάρμοστες τις διατάξεις της 5ης Μαΐου 2011 λόγω της εμπρόθεσμης ασκήσεως των προσφυγών. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι επίδικοι ετήσιοι λογαριασμοί είχαν υποβληθεί μετά την παρέλευση της οριζόμενης προθεσμίας, το δικαστήριο αυτό επέβαλε εκ νέου, στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας, δύο ισόποσα πρόστιμα βάσει του άρθρου 283, παράγραφοι 3 και 7, του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG.

22 Το αιτούν δικαστήριο, το οποίο επιλήφθηκε της εφέσεως που άσκησε η Texdata κατά των εν λόγω αποφάσεων, ζητεί να διευκρινιστεί εάν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης το αυστριακό σύστημα κυρώσεων, το οποίο είναι αποτέλεσμα των τροποποιήσεων του 2011 και προβλέπει την άμεση επιβολή προστίμου στις εταιρίες που παραλείπουν να υποβάλουν στο αρμόδιο δικαστήριο τους ετήσιους λογαριασμούς τους.

23 Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι, πριν από τη μεταρρύθμιση του 2011, τα αυστριακά δικαστήρια που ήταν επιφορτισμένα με την τήρηση των μητρώων εταιριών ακολουθούσαν την πρακτική να αποστέλλουν στην υπερήμερη εταιρία, μετά την παρέλευση της προβλεπόμενης στα άρθρα 277 και 283 του UGB προθεσμίας των εννέα μηνών, ένα ανεπίσημο έγγραφο οχλήσεως παρέχοντάς της συμπληρωματική προθεσμία τεσσάρων εβδομάδων. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής, αποστελλόταν δεύτερο έγγραφο οχλήσεως για την υποβολή, επ' απειλή προστίμου, όλων των ετήσιων λογαριασμών εντός ορισμένης προθεσμίας, ή για την απόδειξη ότι δεν υφίστατο η υποχρέωση

αυτή. Τα δικαστήρια επέβαλλαν πρόστιμο μόνον εάν η εταιρία δεν ανταποκρινόταν ούτε στη δεύτερη πρόσκληση και δεν προέβαλε κανένα κώλυμα σχετικό με την εκπλήρωση της υποχρεώσεως δημοσιότητας.

24 Το αιτούν δικαστήριο προβάλλει τα ακόλουθα στοιχεία τα οποία θεωρεί ως εγγενή «διαρθρωτικά ελλείμματα» της εθνικής διαδικασίας, και συγκεκριμένα, πρώτον, τις υπέρμετρες τυπικές προϋποθέσεις με αποτέλεσμα, αφενός, την απόρριψη των εκπρόθεσμων ή αναιτιολόγητων προσφυγών και, αφετέρου, την απαγόρευση προβολής νέων λόγων κατ' έφεση, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση συγγνωστής πλάνης, δεύτερον, το γεγονός ότι δεν κατοχυρώνεται η διεξαγωγή προφορικής συζητήσεως, τρίτον, την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω ελλείψεως της δυνατότητας υποβολής παρατηρήσεων πριν από την επιβολή του προστίμου, τέταρτον, το εκ του νόμου προβλεπόμενο τεκμήριο υπαιτιότητας που έχει ως αποτέλεσμα ότι η εταιρία φέρει το βάρος αποδείξεως, πέμπτον, τις μη εύλογες ανατρεπτικές προθεσμίες και την έλλειψη προηγούμενης οχλήσεως με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ασφάλεια δικαίου για τις εταιρίες που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος και, έκτον, το γεγονός ότι η επιβολή νέων προστίμων είναι δυνατή σε περίπτωση συνεχιζόμενης παραλείψεως χωρίς οι αρχικές αποφάσεις περί επιβολής προστίμου να έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Innsbruck αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιτίθεται το δίκαιο της Ένωσης, στο παρόν στάδιο εξελίξεώς του, και ιδίως:

[α)] η κατοχυρωμένη με τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ ελευθερία εγκαταστάσεως,

[β)] η γενική αρχή του δικαίου (άρθρο 6, παράγραφος 3, ΣΕΕ) περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (αρχή της αποτελεσματικότητας),

[γ)] η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας που κατοχυρώνεται με το άρθρο 47, [δεύτερο εδάφιο], του [Χάρτη] (άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ) και με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της [ΕΣΔΑ] (άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ),

[δ)] η προβλεπόμενη στο άρθρο 50 του [Χάρτη] αρχή ne bis in idem ή

[ε)] οι περί κυρώσεων διατάξεις, στο πλαίσιο της διαδικασίας δημοσιότητας, του άρθρου 6 της [πρώτης οδηγίας], του άρθρου 60α της [τέταρτης οδηγίας] και του άρθρου 38, παράγραφος 6, της [έβδομης οδηγίας],

σε εθνική ρύθμιση η οποία, σε περίπτωση άπρακτης παρελεύσεως της εκ του νόμου προβλεπόμενης προθεσμίας των εννέα μηνών για την κατάρτιση και δημοσίευση των ετήσιων λογαριασμών στο αρμόδιο δικαστήριο στο οποίο τηρείται το μητρώο εταιριών, υποχρεώνει το δικαστήριο αυτό, αφενός, να επιβάλει αμέσως, στην εταιρία και σε κάθε όργανο που την εκπροσωπεί, πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ διότι, ελλείψει αποδείξεως περί του αντιθέτου, τεκμαίρονται υπαίτιοι για την παράλειψη αυτή και, αφετέρου, να επιβάλει αμέσως, βάσει του ανωτέρω τεκμηρίου υπαιτιότητας, στην εταιρία και σε κάθε όργανο που την εκπροσωπεί, νέο πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ για κάθε περαιτέρω καθυστέρηση διάρκειας δύο μηνών,

— χωρίς να τους παρέχει προηγουμένως τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με την ύπαρξη της υποχρεώσεως δημοσιότητας και να προβάλουν τυχόν άλλα κωλύματα, ιδίως δε άνευ προηγούμενου ελέγχου του ενδεχομένου να έχουν ήδη υποβληθεί οι εν λόγω ετήσιοι λογαριασμοί στο δικαστήριο στο οποίο τηρείται το μητρώο εταιριών στον τόπο της κύριας εγκαταστάσεως της εταιρίας, και

— χωρίς προηγούμενη ειδική πρόσκληση της εταιρίας ή των οργάνων που την εκπροσωπούν να εκπληρώσουν την υποχρέωση δημοσιότητας;»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

26 Πρώτον, η Αυστριακή Κυβέρνηση προβάλλει το απαράδεκτο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως υποστηρίζοντας ότι το αιτούν δικαστήριο παρέθεσε ανακριβώς την ισχύουσα στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση, με αποτέλεσμα να είναι μάλλον απίθανο το Δικαστήριο να μπορεί να δώσει λυσιτελή και όχι αμιγώς υποθετική απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα.

27 Επιπροσθέτως, κατά την εν λόγω κυβέρνηση, από την αίτηση αυτή και ιδίως από τα ερωτήματα που αφορούν την αρχή της αποτελεσματικότητας προκύπτει ότι το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο. Εναπόκειται, όμως, αποκλειστικώς στα δικαστήρια των κρατών μελών να κρίνουν εάν μια εθνική ρύθμιση πληροί στη συγκεκριμένη περίπτωση τις απαιτήσεις περί ισοδυναμίας και αποτελεσματικότητας.

28 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ στηρίζεται, κατά πάγια νομολογία, στη σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της οποίας το Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας ή του κύρους των πράξεων της Ένωσης που ορίζει το άρθρο αυτό. Στο πλαίσιο αυτό, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας διατάξεων του εθνικού δικαίου ή να κρίνει αν η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου ερμηνεία είναι ορθή (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Ιανουαρίου 2007, C-220/05, Auroux κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-385, σκέψη 25, της 7ης Οκτωβρίου 2010, C-515/08, dos Santos Palhota κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-9133, σκέψη 18, και της 21ης Οκτωβρίου 2010, C-81/09, Ίδρυμα Τύπου, Συλλογή 2010, σ. I-10161, σκέψη 35).

29 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το Δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως αυτό εξειδικεύεται από την απόφαση περί παραπομπής (αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, C-482/01 και C-493/01, Ορφανόπουλος και Oliveri, Συλλογή 2004, σ. I-5257, σκέψη 42, και της 23ης Απριλίου 2009, C-378/07 έως C-380/07, Αγγελιδάκη κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-3071, σκέψη 48). Το Δικαστήριο πρέπει, συνεπώς, να στηριχθεί στην ερμηνεία της αυστριακής ρυθμίσεως που απορρέει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και συνιστά τη βάση του υποβληθέντος σ' αυτό ερωτήματος.

30 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο, αρκεί η διαπίστωση ότι από το ίδιο το γράμμα του προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι μ' αυτό ζητείται η ερμηνεία διατάξεων και αρχών του δικαίου της Ένωσης.

31 Δεύτερον, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, χωρίς να προβάλει ρητώς την ένσταση απαραδέκτου, παρατηρεί ότι ορισμένα σκέλη του προδικαστικού ερωτήματος δεν είναι λυσιτελή για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, είτε διότι αφορούν οδηγίες που δεν τυγχάνουν εφαρμογής εν προκειμένω είτε διότι αφορούν περιπτώσεις που δεν συντρέχουν στην υπόθεση της κύριας δίκης.

32 Ειδικότερα, η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει, αφενός, ότι η πρώτη και η έβδομη οδηγία δεν είναι εφαρμοστέες στην υπόθεση της κύριας δίκης, αλλά τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής η ενδέκατη οδηγία στην οποία δεν αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο.

33 Αφενός, οι διατάξεις της αυστριακής νομοθεσίας που προβλέπουν τη δυνατότητα επιβολής προστίμων τόσο κατά της εταιρίας όσο και κατά των οργάνων που την εκπροσωπούν, αλλά και επιβολής νέων προστίμων ανά δίμηνο σε περίπτωση συνεχιζόμενης παραλείψεως, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο, στο μέτρο που είναι ανεφάρμοστες λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων στην υπόθεση της κύριας δίκης.

34 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου έχει, επίσης, αμφιβολίες σχετικά με τη δυνατότητα αναδρομικής εφαρμογής της ισχύουσας από 1ης Ιανουαρίου 2011 εθνικής νομοθεσίας σε περίπτωση μη τηρήσεως της υποχρεώσεως υποβολής λογαριασμών για τις χρήσεις που είχαν λήξει την 31η Δεκεμβρίου 2008 και την 31η Δεκεμβρίου 2009 αντιστοίχως.

35 Όσον αφορά τον κρίσιμο χαρακτήρα των επικαλούμενων διατάξεων, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το γεγονός ότι το αιτούν δικαστήριο διατύπωσε ένα προδικαστικό ερώτημα παραπέμποντας σε ορισμένες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που μπορούν να είναι χρήσιμα για την εκδίκαση της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί, είτε μνημονεύει τις διατάξεις αυτές είτε όχι στα ερωτήματά του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 2006, C-152/03, Ritter-Coulais, Συλλογή 2006, σ. I-1711, σκέψη 29, της 10ης Φεβρουαρίου 2011, C-307/09 έως C-309/09, Vicoplus κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-453, σκέψη 22, και της 22ας Μαρτίου 2012, C-248/11, Nilaş κ.λπ., σκέψη 31). Εναπόκειται, συναφώς, στο Δικαστήριο να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του παρέσχε το εθνικό δικαστήριο, και ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2009, C-115/08, ČEZ, Συλλογή 2009, σ. I-10265, σκέψη 81, και προπαρατεθείσα απόφαση Ίδρυμα Τύπου, σκέψη 31).

36 Συνεπώς, το πρώτο επιχείρημα της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου δεν μπορεί να επηρεάσει το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

37 Όσον αφορά τις υποθετικές περιπτώσεις πρέπει να επισημανθεί ότι τα εκτιθέμενα στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως στοιχεία της εθνικής ρυθμίσεως προβλήθηκαν από το αιτούν δικαστήριο ιδίως για να εξακριβωθεί η συμβατότητά τους με την αρχή ne bis in idem.

38 Η εν λόγω αρχή ορίζει ότι κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικώς για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με τον νόμο.

39 Όπως, όμως, προκύπτει από τα συνοπτικώς εκτιθέμενα στις σκέψεις 18 έως 21 της παρούσας αποφάσεως πραγματικά περιστατικά, τα οποία επιβεβαίωσαν η Texdata και η Αυστριακή Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η εταιρία αυτή υποχρεώθηκε να καταβάλει δύο πρόστιμα, τα οποία αφορούσαν δύο διακριτές περιόδους, δηλαδή τα έτη 2008 και 2009. Καθόσον η Texdata εκπλήρωσε την υποχρέωσή της δημοσιότητας λίγο μετά την έκδοση των προσβαλλόμενων διατάξεων, δεν υφίστανται πολλαπλές κυρώσεις για τις ίδιες χρονικές περιόδους.

40 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το υποβληθέν υπό στοιχείο δ' ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία της αρχής ne bis in idem είναι απαράδεκτο.

41 Όσον αφορά, τέλος, την προβαλλόμενη αναδρομική εφαρμογή της επίμαχης εθνικής ρυθμίσεως, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο καθορισμός της εφαρμοστέας ratione temporis εθνικής νομοθεσίας αποτελεί ζήτημα ερμηνείας του εθνικού δικαίου, το οποίο δεν εμπίπτει, κατά συνέπεια, στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, όταν εξετάζει μια υπόθεση στο πλαίσιο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως (απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, C-467/08, Palawan, Συλλογή 2010, σ. I-10055, σκέψη 24).

42 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή, πλην του υπό στοιχείο δ' ερωτήματος, το οποίο αφορά την ερμηνεία της αρχής ne bis in idem.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί των εφαρμοστέων διατάξεων

43 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπενθυμίζεται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως πρέπει, κατ' αρχάς, να καθοριστεί εάν οι διατάξεις των οδηγιών των οποίων την ερμηνεία ζητεί το αιτούν δικαστήριο τυγχάνουν εφαρμογής σε περίπτωση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία το ευρισκόμενο στην Αυστρία υποκατάστημα μιας εγκατεστημένης στη Γερμανία κεφαλαιουχικής εταιρίας δεν τήρησε την υποχρέωσή του να δημοσιεύσει τους ετήσιους λογαριασμούς του στο τέλος των χρήσεων που αφορούσαν τα έτη 2008 και 2009.

44 Συναφώς πρέπει να διαπιστωθεί ότι σε μια τέτοια περίπτωση εφαρμόζεται συγκεκριμένα η ενδέκατη οδηγία και, ειδικότερα, το άρθρο 1 αυτής, το οποίο προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι οι πράξεις ενός υποκαταστήματος όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης δημοσιεύονται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το υποκατάστημα, και το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας, δυνάμει του οποίου τα κράτη μέλη προβλέπουν τις κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση παραλείψεως της δημοσιότητας που προβλέπει, ιδίως, το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής.

45 Λαμβανομένου υπόψη του ειδικού χαρακτήρα των εν λόγω διατάξεων έναντι των περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι στην εν λόγω διαφορά εφαρμόζονται αυτές οι ίδιες διατάξεις, πλην των διατάξεων της οδηγίας 2009/101 καθώς και της τέταρτης και έβδομης οδηγίας, οι οποίες προβλέπουν μεν, βεβαίως, και τις υποχρεώσεις δημοσιότητας, αλλά δεν αφορούν συγκεκριμένα μια περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης.

46 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι με το προδικαστικό ερώτημα ζητείται, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί εάν το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ, οι αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, καθώς και το άρθρο 12 της ενδέκατης οδηγίας έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία, σε περίπτωση άπρακτης παρελεύσεως της προβλεπόμενης προθεσμίας των εννέα μηνών για τη δημοσίευση των λογιστικών εγγράφων, επιβάλλεται αμέσως πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ στην κεφαλαιουχική εταιρία της οποίας το υποκατάστημα βρίσκεται στο οικείο κράτος μέλος και τούτο χωρίς καμία προηγούμενη όχλησή της και χωρίς να της παρέχεται η δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις της επί της καταλογιζόμενης παραλείψεως.

47 Καθόσον το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικό σύστημα έχει ως σκοπό την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεως της υποχρεώσεως των υποκαταστημάτων αλλοδαπών κεφαλαιουχικών εταιριών να δημοσιεύουν τους ετήσιους λογαριασμούς τους, υποχρεώσεως η οποία έχει εναρμονιστεί με την ενδέκατη οδηγία, πρέπει, πρώτον, να δοθεί απάντηση στο ερώτημα υπό στοιχείο ε', το οποίο αφορά την ερμηνεία της εν λόγω οδηγίας. Είναι αναγκαίο, δεύτερον, να εξεταστεί το ερώτημα υπό στοιχείο α', δηλαδή εάν το εν λόγω σύστημα συνιστά περιορισμό της προβλεπόμενης στα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ ελευθερίας εγκαταστάσεως. Τρίτον πρέπει να εξεταστεί το ερώτημα υπό στοιχεία β' και γ' σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής και την ενδεχόμενη παραβίαση των αρχών της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

Επί της ενδέκατης οδηγίας

48 Η υποχρέωση δημοσιότητας που βαρύνει τα υποκαταστήματα τα οποία έχουν συσταθεί σε ορισμένο κράτος μέλος από εταιρίες που υπόκεινται στο δίκαιο άλλου κράτους μέλους επιβάλλεται από το άρθρο 1 της ενδέκατης οδηγίας. Η υποχρέωση αυτή μεταφέρθηκε στο αυστριακό δίκαιο δυνάμει των άρθρων 277, παράγραφος 1, και 280bis του UGB.

49 Το άρθρο 12 της ενδέκατης οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τις κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη δημοσιεύσεως των λογιστικών εγγράφων. Εντούτοις, η εν λόγω οδηγία δεν περιλαμβάνει λεπτομερέστερες διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση των εν λόγω εθνικών κυρώσεων και, ειδικότερα, δεν προβλέπει ρητώς κανένα κριτήριο για την εκτίμηση του αναλογικού χαρακτήρα των κυρώσεων αυτών.

50 Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι χρήσιμο να υπομνησθεί ότι τα κράτη μέλη, καίτοι διατηρούν το δικαίωμα επιλογής των κυρώσεων, οφείλουν ιδίως να μεριμνούν ώστε για παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης να επιβάλλονται κυρώσεις που έχουν αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαΐου 2005, C-387/02, C-391/02 και C-403/02, Berlusconi κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-3565, σκέψη 65).

51 Το Δικαστήριο έχει, μεταξύ άλλων, αποφανθεί ότι η αυστηρότητα των κυρώσεων πρέπει να συνάδει προς τη σοβαρότητα των παραβάσεων τις οποίες αυτές κολάζουν, ιδίως διασφαλίζοντας όντως ένα αποτρεπτικό αποτέλεσμα, τηρουμένης της γενικής αρχής της αναλογικότητας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Απριλίου 2013, C-81/12, Asociaţia Accept, σκέψη 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

52 Συναφώς, τα προβλεπόμενα από την εθνική νομοθεσία μέτρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα προσήκοντα και αναγκαία όρια για την επίτευξη των σκοπών που θεμιτώς επιδιώκονται με τη σχετική νομοθεσία, εξυπακουομένου ότι, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσοτέρων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό και ότι τα μειονεκτήματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2010, C-379/08 και C-380/08, ERG κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-2007, σκέψη 86, και της 9ης Φεβρουαρίου 2012, C-210/10, Urbán, σκέψη 24).

53 Εν προκειμένω πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως προκύπτει τόσο από το άρθρο 50, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', ΣΛΕΕ, το οποίο αποτελεί τη βάση για την έκδοση των οδηγιών που αφορούν το δίκαιο εταιριών, όσο και από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της ενδέκατης οδηγίας, η δημοσιότητα των εταιριών έχει ως σκοπό την προστασία των συμφερόντων των εταίρων αλλά και των τρίτων.

54 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αποτελεί θεμελιώδη αρχή το γεγονός ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί πρέπει να απεικονίζουν πιστά την περιουσιακή και χρηματοπιστωτική κατάσταση, καθώς και τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας εταιρίας (βλ. αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 1996, C-234/94, Tomberger, Συλλογή 1996, σ. I-3133, σκέψη 17, η οποία μεταρρυθμίστηκε με διάταξη της 10ης Ιουλίου 1997, της 7ης Ιανουαρίου 2003, C-306/99, BIAO, Συλλογή 2003, σ. I-1, σκέψη 72, και προπαρατεθείσα απόφαση Berlusconi κ.λπ., σκέψη 54). Η δημοσίευσή τους σκοπεί κυρίως στην ενημέρωση των τρίτων, οι οποίοι δεν γνωρίζουν ή δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν επαρκώς τη λογιστική και χρηματοπιστωτική κατάσταση της εν λόγω εταιρίας (απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 1997, C-97/96, Daihatsu Deutschland, Συλλογή 1997, σ. I-6843, σκέψη 22).

55 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να καθορίσει εάν, κατ' εφαρμογήν του συστήματος κυρώσεων που προβλέπει το άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, η παράβαση της υποχρεώσεως δημοσιεύσεως των λογιστικών εγγράφων συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων υπό ουσιαστικές και δικονομικές προϋποθέσεις που προσδίδουν στην κύρωση αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα. Εντούτοις, το Δικαστήριο μπορεί να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα για την έκδοση της δικής του αποφάσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Asociaţia Accept, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

56 Εν προκειμένω, από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι η επίμαχη ρύθμιση, στο μέτρο που αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, προβλέπει ότι, σε περίπτωση μη δημοσιεύσεως των λογιστικών εγγράφων το αργότερο εντός εννέα μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, το επιφορτισμένο με την τήρηση του μητρώου εταιριών δικαστήριο οφείλει να επιβάλει πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ στην υπόχρεη εταιρία διά διατάξεως και χωρίς την όχλησή της ή την

παροχή σ' αυτή της δυνατότητας να διατυπώσει προηγουμένως τις απόψεις της. Η οικεία εταιρία έχει στη διάθεσή της προθεσμία δεκατεσσάρων ημερών για την άσκηση αιτιολογημένης προσφυγής κατά της διατάξεως, η οποία καθιστά τη διάταξη ανεφάρμοστη και κινεί την τακτική διαδικασία. Εάν η προσφυγή είναι αβάσιμη, είναι δυνατό, με την έκδοση αποφάσεως, να επιβληθεί πρόστιμο ύψους μεταξύ 700 και 3 600 ευρώ.

57 Όσον αφορά, πρώτον, το ελάχιστο ποσό του προστίμου, δηλαδή το ποσό των 700 ευρώ, το οποίο επιβάλλεται αυτομάτως σε περίπτωση παραλείψεως της δημοσιότητας εντός της οριζόμενης προθεσμίας πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά την Επιτροπή, το ποσό αυτό αντιστοιχεί στον μέσο όρο των προστίμων που προβλέπουν τα κράτη μέλη σε περίπτωση παραβάσεως της υποχρεώσεως δημοσιότητας. Όπως ορθώς υποστηρίζει το συγκεκριμένο θεσμικό όργανο, η αυστηρότητα της κυρώσεως αυτής πρέπει να σταθμίζεται με τα συμφέροντα και τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους στους οποίους μπορούν να εκτίθενται οι εταίροι και οι ενδιαφερόμενοι σε περίπτωση μη δημοσιεύσεως της πραγματικής χρηματοπιστωτικής καταστάσεως μιας εταιρίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει εάν το επιβαλλόμενο πρόστιμο είναι υπέρμετρο σε σχέση με τον σκοπό τον οποίο θεμιτώς επιδιώκει.

58 Όσον αφορά το γεγονός ότι τα επιφορτισμένα με την επιβολή του εν λόγω προστίμου εθνικά δικαστήρια δεν έχουν τη δυνατότητα να αποκλείσουν την επιβολή του ανωτέρω ελάχιστου ποσού λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, αρκεί η ενδιαφερόμενη εταιρία να ασκήσει αιτιολογημένη προσφυγή κατά του προστίμου που της έχει επιβληθεί προκειμένου να κινηθεί η τακτική διαδικασία, γεγονός το οποίο παρέχει στο αρμόδιο δικαστήριο τη δυνατότητα να λάβει υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

59 Δεύτερον, όσον αφορά την προθεσμία των εννέα μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού εντός της οποίας πρέπει να γίνει η δημοσίευση, η προθεσμία αυτή είναι προφανώς αρκετά μεγάλη ώστε να παρέχει στις εταιρίες τη δυνατότητα εκπληρώσεως της υποχρεώσεώς τους δημοσιότητας, χωρίς να θίγει τον αναλογικό χαρακτήρα του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης συστήματος κυρώσεων. Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών του, τυχόν μεγαλύτερη προθεσμία θα μπορούσε να διακυβεύσει την προστασία των τρίτων, στο μέτρο που οι τρίτοι δεν θα είχαν πρόσβαση στα πλέον πρόσφατα στοιχεία που τους παρέχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση της πραγματικής καταστάσεως της συγκεκριμένης εταιρίας.

60 Τρίτον, προκειμένου να εκτιμηθεί η ενδεχόμενη δυνατότητα λήψεως λιγότερο καταναγκαστικών μέτρων, μπορεί να έχει σημασία ότι, κατά τις επεξηγήσεις της Αυστριακής Κυβερνήσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το προϊσχύσαν σύστημα αποδείχθηκε ελάχιστα αποτελεσματικό, δεδομένου ότι λιγότερο από το ήμισυ των υπόχρεων εταιριών τηρούσε την υποχρέωση δημοσιότητας εντός των απαιτούμενων προθεσμιών. Για τον λόγο αυτό, κατά την εν λόγω κυβέρνηση, η Δημοκρατία της Αυστρίας αναγκάστηκε να τροποποιήσει το σύστημα κυρώσεων που ίσχυε πριν από το έτος 2011 για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη τήρηση της υποχρεώσεως δημοσιότητας. Εντούτοις, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διακριβώσει εάν το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης σύστημα κυρώσεων είναι επαρκώς αποτρεπτικό ώστε να διασφαλίζει την τήρηση της υποχρεώσεως δημοσιότητας κατ' αποτελεσματικό τρόπο.

61 Κατόπιν των προεκτεθέντων και υπό την επιφύλαξη των διακριβώσεων στις οποίες θα προβεί το αιτούν δικαστήριο πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 12 της ενδέκατης οδηγίας δεν αντιτίθεται σε σύστημα κυρώσεων όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης.

Επί της ελευθερίας εγκαταστάσεως

62 Όσον αφορά την ελευθερία εγκαταστάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε σύστημα κυρώσεων όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, ιδίως για τον λόγο ότι, σε περίπτωση παραλείψεως της δημοσιότητας, προβλέπει κυρώσεις και κατά των εταιριών που υπόκεινται στο δίκαιο άλλου κράτους μέλους πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας στο έδαφος της οποίας βρίσκεται υποκατάστημά τους, καίτοι οι ετήσιοι λογαριασμοί τους έχουν ήδη δημοσιευθεί και είναι προσβάσιμοι στο μητρώο της κεντρικής έδρας των εν λόγω εταιριών.

63 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 49 ΣΛΕΕ επιβάλλει την κατάργηση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Κατά το άρθρο 54 ΣΛΕΕ, οι εταιρίες που έχουν συσταθεί κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους και έχουν την καταστατική έδρα, την κεντρική διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξομοιώνονται, για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης περί ελευθερίας εγκαταστάσεως, με τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών. Η ελευθερία αυτή περιλαμβάνει για τις εν λόγω εταιρίες το δικαίωμα να ασκούν τη δραστηριότητά τους σε άλλα κράτη μέλη μέσω θυγατρικής, υποκαταστήματος ή πρακτορείου (βλ. αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2010, C-337/08, X Holding, Συλλογή 2010, σ. I-1215, σκέψη 17, και της 25ης Απριλίου 2013, C-64/11, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 23).

64 Αποτελεί πάγια νομολογία ότι ως περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως κατά την έννοια του άρθρου 49 ΣΛΕΕ πρέπει να λογίζονται όλα τα μέτρα που απαγορεύουν, παρεμποδίζουν ή καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ελευθερίας αυτής (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Ίδρυμα Τύπου, προπαρατεθείσα, σκέψη 54, της 29ης Νοεμβρίου 2011, C-371/10, National Grid Indus, Συλλογή 2011, σ. I-12273, σκέψη 36, και Επιτροπή κατά Ισπανίας, προπαρατεθείσα, σκέψη 26).

65 Η υποχρέωση δημοσιότητας που βαρύνει τα υποκαταστήματα τα οποία έχουν συσταθεί στην Αυστρία από εταιρίες που υπόκεινται στο δίκαιο άλλου κράτους μέλους προβλέπεται στο άρθρο 280bis του UGB, με το οποίο μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 1 της ενδέκατης οδηγίας και του οποίου η συμβατότητα με την οδηγία αυτή δεν αμφισβητήθηκε.

66 Αντιθέτως, στην υπόθεση της κύριας δίκης τίθεται υπό αμφισβήτηση το σύστημα κυρώσεων που ισχύει σε περίπτωση παραλείψεως της υποχρεώσεως δημοσιότητας βάσει του άρθρου 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 15 της παρούσας αποφάσεως, το εν λόγω άρθρο 283 προβλέπει ότι επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 700 ευρώ διά διατάξεως και χωρίς καμία προηγούμενη διαδικασία εάν, έως την παρέλευση της προθεσμίας δημοσιότητας, τα λογιστικά έγγραφα δεν έχουν υποβληθεί στο αρμόδιο για την τήρηση του μητρώου εταιριών δικαστήριο και δεν έχει προβληθεί κανένα απρόβλεπτο ή αναπότρεπτο γεγονός. Το πρόστιμο πρέπει να επιβάλλεται εκ νέου κάθε δίμηνο έως την εκπλήρωση της υποχρεώσεως δημοσιότητας. Η εταιρία ή το οικείο εταιρικό όργανο έχει στη διάθεσή του προθεσμία 14 ημερών για να ασκήσει προσφυγή κατά πάσης διατάξεως περί επιβολής προστίμου. Η προσφυγή αυτή αναστέλλει την εκτέλεση του επιβληθέντος προστίμου και κινεί την τακτική διαδικασία.

67 Συναφώς πρέπει να επισημανθεί, αφενός, ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης σύστημα κυρώσεων εφαρμόζεται αδιακρίτως στις εταιρίες που είναι εγκατεστημένες στην Αυστρία και στις εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη εταιρίες που έχουν ιδρύσει τα υποκαταστήματά τους στην Αυστρία. Συνεπώς, το σύστημα αυτό δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να περιάγει τις εταιρίες που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, στης οποίας το έδαφος βρίσκεται υποκατάστημά τους, σε δυσμενέστερη πραγματική ή νομική κατάσταση από εκείνη των εγκατεστημένων στην Αυστρία εταιριών.

68 Αφετέρου, όπως παρατηρεί ορθώς η Επιτροπή, δεν επιβάλλεται καμία κύρωση εάν η συγκεκριμένη εταιρία εκπληρώσει την εκ του νόμου προβλεπόμενη υποχρέωσή της δημοσιότητας που απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης και ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη. Συνεπώς, οι τυχόν επιβαλλόμενες κυρώσεις δεν

είναι σε θέση να απαγορεύσουν, να παρεμποδίσουν ή να αποθαρρύνουν μια εταιρία που υπόκειται στο δίκαιο ενός κράτους μέλους να εγκατασταθεί, μέσω υποκαταστήματος, στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

69 Κατά συνέπεια, ένα σύστημα κυρώσεων όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως. Ως εκ τούτου, τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στο σύστημα αυτό.

Επί των αρχών της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας

70 Με το ερώτημά του υπό στοιχεία β′ και γ′, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί εάν η γενική αρχή του δικαίου περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, οι οποίες κατοχυρώνονται με το άρθρο 47 του Χάρτη και με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε σύστημα κυρώσεων το οποίο εφαρμόζεται σε περίπτωση παραλείψεως της υποχρεώσεως δημοσιεύσεως των λογιστικών εγγράφων, όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG.

71 Κατά το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι διατάξεις του έχουν ως αποδέκτες τα κράτη μέλη μόνον όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.

72 Συναφώς, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην έννομη τάξη της Ένωσης μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, αλλά όχι πέραν των καταστάσεων αυτών. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο έχει υπενθυμίσει ότι δεν μπορεί να εκτιμήσει, με γνώμονα τον Χάρτη, εθνική κανονιστική ρύθμιση που δεν εντάσσεται στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης. Αντιθέτως, όταν η ρύθμιση αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου αυτού, το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, οφείλει να παρέχει όλα τα αναγκαία ερμηνευτικά στοιχεία για την εκτίμηση, εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου, της συμβατότητας της κανονιστικής αυτής ρυθμίσεως με τα θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων τον σεβασμό διασφαλίζει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, C-617/10, Åkerberg Fransson, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

73 Το Δικαστήριο έχει, επίσης, διευκρινίσει ότι, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής και των επεξηγήσεων που αφορούν το άρθρο 51 του Χάρτη, τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται από τον Χάρτη πρέπει να γίνονται σεβαστά, όταν μια εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Δηλαδή, η δυνατότητα εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης συνεπάγεται τη δυνατότητα εφαρμογής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Åkerberg Fransson, σκέψεις 20 και 21).

74 Εν προκειμένω, η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά την κύρωση που επιβάλλεται λόγω μη τηρήσεως της προβλεπόμενης από την ενδέκατη οδηγία υποχρεώσεως δημοσιότητας. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, ο νομοθέτης της Ένωσης κατέλειπε, δυνάμει του άρθρου 12 της ενδέκατης οδηγίας, στα κράτη μέλη την ευθύνη καθορισμού των κατάλληλων κυρώσεων, δηλαδή των αποτελεσματικών αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η εκπλήρωση της υποχρεώσεως δημοσιότητας. Στο αυστριακό δίκαιο οι κυρώσεις αυτές προβλέπονται στο άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG.

75 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης αυστριακή ρύθμιση εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη.

76 Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του Χάρτη εφαρμόζονται υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης.

77 Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη ορίζει ότι κάθε πρόσωπο του οποίου εθίγησαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπει το εν λόγω άρθρο.

78 Προκειμένου να διασφαλιστεί εντός της Ένωσης η τήρηση του εν λόγω θεμελιώδους δικαιώματος, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που καλύπτει το δίκαιο της Ένωσης.

79 Όσον αφορά την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η εν λόγω αρχή πρέπει να τηρείται σε κάθε διαδικασία ικανή να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων όπως, μεταξύ άλλων, προστίμων ή χρηματικών ποινών (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 30, και της 8ης Φεβρουαρίου 2007, C-3/06 P, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-1331, σκέψη 68).

80 Πρώτον, ως προς το ζήτημα εάν η προθεσμία των δεκατεσσάρων ημερών για την άσκηση προσφυγής κατά της κυρώσεως, λόγω παραλείψεως της δημοσιότητας εντός της οριζόμενης προθεσμίας, συνάδει με την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οριζόμενη προθεσμία πρέπει να είναι ουσιαστικά επαρκής για την προετοιμασία και την άσκηση αποτελεσματικού ενδίκου βοηθήματος (απόφαση της 28ης Ιουλίου 2011, C-69/10, Samba Diouf, Συλλογή 2011, σ. I-7151, σκέψη 66).

81 Δεδομένου ότι η υποχρέωση δημοσιότητας βαρύνει, κατ' αρχήν, όλα τα υποκαταστήματα όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι δε τακτική και κατά κανόνα γνωστή στους ενδιαφερομένους, το δε αυστριακό δίκαιο προβλέπει μια προθεσμία εννέα μηνών από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού για την εκπλήρωσή της και η αναστολή της προθεσμίας αυτής είναι δυνατή σε περίπτωση που ένα απρόβλεπτο και αναπότρεπτο γεγονός καθιστά αδύνατη την εμπρόθεσμη εκπλήρωση της υποχρεώσεως δημοσιότητας, είναι, κατ' αρχήν, προφανές ότι η προθεσμία των δεκατεσσάρων ημερών δεν είναι ουσιαστικά ανεπαρκής για την προετοιμασία και την άσκηση αποτελεσματικού ενδίκου βοηθήματος.

82 Όσον αφορά, δεύτερον, τις αμφιβολίες σχετικά με τη χρήση του εκ του νόμου προβλεπομένου τεκμηρίου υπαιτιότητας, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα ότι η εταιρία φέρει το βάρος αποδείξεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως, αρκεί η ενδιαφερόμενη εταιρία να ασκήσει αιτιολογημένη προσφυγή κατά του προστίμου που της έχει επιβληθεί προκειμένου να κινηθεί η τακτική διαδικασία, γεγονός το οποίο παρέχει στο αρμόδιο δικαστήριο τη δυνατότητα να λάβει υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

83 Όσον αφορά, τρίτον, την έλλειψη οχλήσεως και της δυνατότητας ακροάσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία η οποία κινείται κατά ορισμένου προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική πράξη συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης, που πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε σχετικής με τη διαδικασία ρυθμίσεως. Η αρχή αυτή επιτάσσει να παρέχεται στους αποδέκτες αποφάσεων που επηρεάζουν αισθητώς τα συμφέροντά τους η δυνατότητα να γνωστοποιούν λυσιτελώς την άποψή τους επί των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε η επίδικη απόφαση (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2006, C-28/05, Dokter κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-5431, σκέψη 74 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

84 Εντούτοις, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά μπορούν να περιέχουν περιορισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που επιδιώκει το επίμαχο μέτρο και δεν αποτελούν, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και επαχθή επέμβαση

θίγουσα την ίδια την ουσία των ούτως διασφαλιζομένων δικαιωμάτων (βλ., συναφώς, αποφάσεις Dokter κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 75, και της 18ης Μαρτίου 2010, C-317/08 έως C-320/08, Alassini κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-2213, σκέψη 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

85 Λαμβανομένου υπόψη του χαρακτήρα της επίμαχης παραβάσεως, είναι προφανές ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, η επιβολή μιας αρχικής κυρώσεως ύψους 700 ευρώ χωρίς προηγούμενη όχληση και χωρίς την παροχή της δυνατότητας ακροάσεως πριν από την επιβολή της κυρώσεως αυτής δεν είναι ικανή να επηρεάσει το ουσιώδες περιεχόμενο του επίμαχου θεμελιώδους δικαιώματος, καθόσον η άσκηση αιτιολογημένης προσφυγής κατά της αποφάσεως περί επιβολής προστίμου καθιστά αμέσως ανεφάρμοστη την εν λόγω απόφαση και κινεί την τακτική διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας μπορεί να τηρηθεί το δικαίωμα ακροάσεως.

86 Ομοίως, είναι προφανές ότι η διαδικασία αυτή, αφενός, ανταποκρίνεται όντως σ' έναν αναγνωρισμένο από την Ένωση γενικό σκοπό, καθόσον, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις της Αυστριακής Κυβερνήσεως, το σύστημα κυρώσεων που προβλέπει το άρθρο 283 του UGB, όπως τροποποιήθηκε με τον BBG, έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη τήρηση της υποχρεώσεως δημοσιότητας προς το γενικό συμφέρον μιας καλύτερης προστασίας των τρίτων και των εταίρων. Αφετέρου, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η εν λόγω διαδικασία είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

87 Τέταρτον, όσον αφορά τα άλλα διαδικαστικά στοιχεία όπως, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση αιτιολογήσεως του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, η απαγόρευση προβολής νέων λόγων κατ' έφεση και το γεγονός ότι δεν διασφαλίζεται η διεξαγωγή συζητήσεως, το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του κανένα στοιχείο ικανό να δημιουργήσει οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς τη συμβατότητα του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης συστήματος κυρώσεων με τις αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

88 Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει δεκτό ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης σύστημα κυρώσεων σέβεται τις αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

89 Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό την επιφύλαξη των διακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ, οι αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, καθώς και το άρθρο 12 της ενδέκατης οδηγίας έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία, σε περίπτωση άπρακτης παρελεύσεως της προβλεπόμενης προθεσμίας των εννέα μηνών για τη δημοσίευση των λογιστικών εγγράφων, επιβάλλεται αμέσως πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ στην κεφαλαιουχική εταιρία της οποίας το υποκατάστημα βρίσκεται στο οικείο κράτος μέλος και τούτο χωρίς καμία προηγούμενη όχλησή της και χωρίς να της παρέχεται η δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις της επί της καταλογιζόμενης παραλείψεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

90 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Υπό την επιφύλαξη των διακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ και 54 ΣΛΕΕ, οι αρχές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, καθώς και το άρθρο 12 της ενδέκατης οδηγίας 89/666/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τη δημοσιότητα των υποκαταστημάτων που έχουν ιδρυθεί σε ένα κράτος μέλος από ορισμένες μορφές εταιριών που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία, σε περίπτωση άπρακτης παρελεύσεως της προβλεπόμενης προθεσμίας των εννέα μηνών για τη δημοσίευση των λογιστικών εγγράφων, επιβάλλεται αμέσως πρόστιμο τουλάχιστον 700 ευρώ στην κεφαλαιουχική εταιρία της οποίας το υποκατάστημα βρίσκεται στο οικείο κράτος μέλος και τούτο χωρίς καμία προηγούμενη όχλησή της και χωρίς να της παρέχεται η δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις της επί της καταλογιζόμενης παραλείψεως.

(υπογραφές)